

*Devid və C.B. Qrinveyə,
Culia, Alis və Seydiyə –
zamana zamanlar, məkan və
dostluq üçün*

MÜƏLLİFİN QEYDLƏRİ

Bu kitabın yazılması prosesində bir çox fələstinli və israili mənə vaxt ayırdı və kömək etdi.

İsraillilər arasında xüsusilə dostlarım “Ma’ariv” qəzetindən Yuval Elizuru və onun həyat yoldaşı Cudini qeyd etmək istərdim. Onlar əlyazmanı oxudular, səhv etdiyim yerdə belə mühakimələrimə müdaxilə etmədilər və məni xatırlamamağı üstün tutduğum bir neçə ciddi səhvdən yayındırdılar.

Digər israillilərə – xüsusən də, kəşfiyyat xidmətinin sabiq və hazırkı zabitlərinə – verdikləri məsləhətlərə və əməkdaşlıqlarına görə səmimi qəlbdən təşəkkür edirəm. Onlar da məndən heç bir zəmanət tələb etmədilər və müstəqilliyimi tam şəkildə qoruyub saxladılar. Keçmiş hərbi kəşfiyyat rəisi, indi Beer Şevadakı Ben-Qurion adına Universitetin prezidenti general Şlomo Qazitə xüsusi minnətdarlığımı bildirirəm, o, həmişə yaddaşımda öz nəslinin maarifpərvər İsrail əsgərinin və aliminin təcəssümü kimi qalacaq. Amma burada adını çəkə bilməyəcəyim başqaları da var.

Həmçinin, Qüdsün meri Tedi Kollekin Mişkenot Şaananimdəki qonaqpərvərliyinə, Qüdsdəki məşhur “American Colony Hotel”in sahibi cənab və xanım Vesterə, Beyrutdakı “Commodore Hotel”in sahiblərinə və əməkdaşlarına – ən ağır şəraitdə belə hər şeyi asanlaşdırmağa çalışdırdıqlarına görə təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Eyni zamanda, nüfuzlu Beyrut jurnalisti Əbu Səid Əbu Rişə də

ürəkdən minnətdaram. O, niyyətlərimdən xəbərdar olmasa da, mənə çox dəyərli məsləhətlər verdi.

Fələstinlilərin bəziləri ölüb, digərləri əsir götürülüb, qalanları isə, çox güman ki, evsiz qalıb. Sidonda yuxarı mənzildə mənə baxan və naringi bağlarında mənimlə söhbət edən döyüşçü oğlanlara; Rəşidiyyə və Nəbatıyyə düşərgələrinin bombardmanlardan yorulmuş, lakin mübariz qaçqınlarına minnətdaram: eşitdiyimə görə, onların taleyi bu hekayədəki bənzərlərinin taleyindən az fərqlənir.

Sidonda mənə ev sahibliyi edən fələstinli hərbi komandir Salah Taamari haqqında ayrıca kitab yazmaq olar. Ümid edirəm ki, bir gün bunu özü edəcək. Hələlik isə qoy bu kitab onun cəsarətini və mənə göstərdiyi qonaqpərvərliyi əbədiləşdirsinsən. Ona və köməkçilərinə, fələstinli ürəyini mənə tanıtdıqlarına görə təşəkkür edirəm.

Polkovnik-leytenant Con Gaff (G.M.) məni əl istehsalı bombaların dəhşətləri ilə tanış etdi və onların hazırlanma reseptini bilmədən paylaşmayacağıma əmin oldu. “Alan Day Ltd.” şirkətindən cənab Ceremi Kornuollisə isə qırmızı “Mercedes” maşınımın peşəkarcasına nəzər yetirdiyinə görə minnətdaram.

Con le Karre
1982, iyul

BİRİNCİ HİSSƏ

HAZIRLIQ

1

Bad-Qodesberqdəki hadisə ehtimalların təsdiqinə rəvac verdi, halbuki bu, alman hökumətinin ağılına da gəlməmişdi. Əvvəllər də şübhələr vardı, özü də az deyildi. Ancaq hərtərəfli hazırlanmış bir əməliyyatda aşağı keyfiyyətli bombadan istifadə edilməsi şübhələri əminliyə çevirdi. Mütəxəssislər iddia edirlər ki, həqiqət gec-tez mütləq üzə çıxacaq. Ən xoşagəlməz iş isə həmin anı gözləməkdir.

Partlayış gecikdi, özü də əhəmiyyətli dərəcədə: bəlkə də, on iki saatadək gecikdi və bazar ertəsi baş verdi, səhər saat 08.26-da. Saat həmin vaxt orada olmuş insanların qol saatları ilə də təsdiqlənirdi. Keçən aylarda olduğu kimi, heç kim xəbərdar edilməmişdi. Bu barədə heç fikirləşməmişdilər də. Düsseldorfda silah təchizatına baxan israili məmurun maşını partlamazdan əvvəl də, Antverpendə yəhudilərin qurultayına içinə bomba qoyulmuş kitab göndərilməsindən əvvəl də xəbərdarlıq olmamışdı. Nəticədə fəxri katibi həlak olmuş, köməkçisi isə ölümcül yanıq zədələri almışdı. İsrail bankının Sürixdəki filialının girişində zibil qutusuna qoyulmuş bombanın partlaması ilə yoldan keçən iki nəfər şikəst olmuş-

du. Bunu da əvvəlcədən xəbər verməmişdilər. Hazırlanan aksiya barədə yalnız Stokholm qəzasında xəbərdarlıq etmişdilər, amma məlum olmuşdu ki, sonuncu partlayışın bu zəncirə heç bir aidiyyəti yox imiş.

Saat 08.25 idi, Bad-Qodesberq bölgəsindəki Drosselstras küçəsi Bonnun siyasi həyəcanlarından hələ mümkün qədər uzaq olan və adi kölgəlikdə yerləşən diplomatik kiçik körfəz idi. Bunu oraya aparən on beş dəqiqəlik yol hiss etdirirdi. Bu küçə yeni idi, ancaq kiçik bağçaların tərəvətli yaşıl otluqları ilə, üstündə xidmətçilər üçün rahat otaqları olan qarajlarla və şüşə rəngli qotik barmaqlıqlı pəncərələrlə abadlaşdırılmışdı. Reynətrafi vilayətlərin iqlimi ilıq və rütubətli, yaşıllıq da diplomatik xidmətlərin sayı kimi tez artır, demək olar ki, almanların yol salma sürəti ilə, hətta yeni yol xəritələrinin yaradılması cəldliyini ötür də. Buna görə binaların üz tərəflərinin çoxu yarıyadək iynəyarpaqlıların arasında gözlərdən gizlənib. Deyirlər ki, belə getsə, bir neçə ildən sonra bütün rayon Qrim qardaşlarının nağıllarındakı kimi, iynəyarpaqlıların cəngəlliyinə çevriləcək.

Burada bəzi evlərdə milli ab-hava dərhal özünü büruzə verir. Belə ki, Drosselstras küçəsinin küncündəki Norveç səfirinin iqamətgahı fermersayağı qırmızı kərpicli sadə divarları ilə Oslo ətrafındakı bir birja alverçisinin evini xatırladır. Küçənin əks tərəfindəki Misir konsulluğu görünüşünə görə bir vaxtlar gözəl dövr yaşamış baxımsız görünən İsgəndəriyyə villasıdır, sanki daima qəddar afrikan bürküsü ilə savaşıyan taxta qapaqları ilə örtülü pəncərələrindən qəmli ərəb nəğmələri süzülür. Hadisənin baş verdiyi vaxt mayın ortası idi. Çiçəkləyən ağacları və tər yarpaqları titrədən yüngül meh günün möhtəşəm olacağını vəd edirdi. Maqnoliyalar artıq solğunlaşmışdı və qüssəli ağ ləçəkləri torpağa səpələnirdi. Ətrafda yaşıllıq o qədər çox idi ki, magistral yolla şəhərə və geri sütüyən nəqliyyatın səs-küyünü boğurdu. Partlayışa qədər burada-

kı bütün səslərdən ən aydın eşidiləni quşların səsi idi. Bir sözlə, ciddi, ancaq tələşə meyilli qərbi alman qəzetləri hansı çətinliklərdən – depressiyadan, inflyasiyadan, bankların müflisləşməsindən, işsizlikdən, çiçəklənən kapitalist iqtisadiyyatından, bir sözlə, adi və görünür ki, sağalmaz xəstəliklərindən nə qədər yazırdılarsa yazsınlar, həmin səhər adamı inandırırırdı ki, Bad-Qodesberq sanballı və layiqli həyat üçün nəzərdə tutulub. Bonn isə təsvir edildiyi kimi, heç onun yarısı qədər də deyil.

Milliyətlərinə tutduğu mövqeyinə uyğun olaraq, diplomatların bəziləri artıq xidmətə başlamışdılar, axı diplomatiyada soydaşlarına bənzəməyən dönüklərin uğuru çətin başa gəlir. Buna görə də məsələn, səfirliyin müşaviri xəyalpərəst skandinaviyalı ailə həyatının əsəblərini içki ilə qovduğundan, süstləşmənin işgəncəsindən hələ ayrılmamışdı. Cənubi Amerika ölkələrindən birinin müvəqqəti işlər vəkili başında tor, əynində də Pekindən gətirdiyi çin xələtində pəncərədən boylanaraq filippinli sürücüyə tapşırıqlar verirdi. İtalyan müşavir çılpaq halda üzünü qırıxırdı. O, hamamdan sonra səhər idmanınadək üzünü qırıxmağı xoşlayırdı. Onun arvadı isə həmin vaxtda artıq tam geyinmiş halda aşağıya enərək inadkar qızını evə çox gec qayıtdığına görə eninə-uzununa danlayırdı. Onlar demək olar ki, hər səhər belə dialoqlarla “əylənirdilər”. Fildişi Sahilindən¹ olan elçi beynəlxalq telefonla danışır, rəhbərlərinə qərbi alman xəzinəsi maliyyəni getdikcə həvəssiz verdiyindən, yardım fondundan zəif inkişaf etmiş ölkələrə pul qoparması üzrə özünün son uğurlarını məruzə edirdi. Rabitə kəsiləndə rəhbərlər belə qərara gəlmişdilər ki, o, dəstəyi özü asıb və ona xəbərdaredici, istehzal teleqram göndərüb soruşmuşdular ki, istefa verməyə hazırlanmır ki? Həmkarlarla əlaqə üzrə İsrail atasəsi işə artıq bir saat əvvəl getmişdi. O, Bonnda özünü narahat hiss edirdi, ancaq Qüdsdə olduğu kimi böyük canfəşanlıqla çalışırdı.

¹ 1986-cı ildən Kot d'İvuar Respublikası.